

določbah ima za to pravico, ako le naznani. Kakor hitro pa ima narejeno obleko na prodaj, je pa prodajalec z obleko in ima po odločbi upravnega sodišča tudi pravico jemati mero, in dajati naročeno obleko narediti kaccemu mojstru ali kaki tovarni. Trgovec, ki si je s trgovino s starimi hlačami pridobil nekaj denarja, kupi si nekaj cene obleke, vzame si prostor in napove si trgovino z obleko. Takoj dobi tudi primernega mojstra, komur plača pridobitkarinski list in sedaj gre hitro za naročniki.

Trgovec preskrbi si razne vzorce in gre od hiše do hiše ne s starimi hlačami, temveč ponuja novo delo po meri, pri čemer seveda pripoveduje, da je njegov krojač izvrstna moč, in bolje in ceneje dela, kakor drugi mojstri. Tacih in enakih slučajev bi lahko na stotine naveli. Nastane torej vprašanje, naj li zakonito varstvo rokodelstva obstoji le v tem, da sme delati za druge, ki se rokodelstva niso učili, davek plačevati in vajence učiti.

Kakšen zmisel pa ima po tem še omejitev z dokazom zmožnosti? Pravo delovanje rokodelčeveo pač ni samo šivanje! Zato ima pomočnike; njegovo pravo delo je to, da jemlje naročila, kar dovršuje z merjenjem in oddajanjem dela pomočniku. Ravno to sme pa tudi trgovec, le s tem razločkom, da mora prvi za pomočnika plačevati davek in donesek bolniški blagajnici, trgovec pa nima te „prijetnosti“, ker imajo njegovi pomočniki pridobitkarinski list.

To je le igranje z besedami, samovoljno zavijanje stvari in izogibanje zakonov, če se zmatrajo za konfekcionarje delajoči krojači za zakonito opravičene mojstre, v resnici so le obdačeni pomočniki prodajalcev z obleko, s čemer konfekcionar popolnoma naravnost izvršuje posel samostojnega, izučenega krojaškega mojstra.

Obrtnijske raznoterosti.

Nova železnica v Mehiki. Te dni se je otvorila v Mehiki železnica, ki veže Mehikanski zaliv s Tihim morjem. Ta železnica je velikega pomena. Delala se je šestnajst let. Dva podjetnika sta delo pustila, ker ga nista mogla izvršiti, tretji podjetnik je celo življenje zgubil pri tem podjetji. Naposled jo je dovršila neka angleško-ameriška družba. Stala je železnica okrog 50 milijonov goldinarjev. Sedaj se pa še delajo neke zgradbe, ki bodo omogočevale prekladanje blaga z ladij naravnost na železniške vagone in narobe. Ta priprava bode zopet stala kaci 5 milijonov goldinarjev. Ta železnica je posebne važnosti, ker se ni dodelal panamski prekop in se sploh ne ve, če se bode kdaj dodelal. Sedaj je vse tiho o tej stvari.

Kmetijstvo.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne junuvarja 1895. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o

ogledovanji živine in mesa. Kdor želi vzprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. s spričevalom, da se je pri kakem kovači izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendije po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštemem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1895 leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznij, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 2. novembra 1894.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Kmetijske raznoterosti.

Gonja na pašo. Kadar jeseni začno biti mrzle noči in se prikazuje slana, naj se živina ne goni na pašo, dokler solnce ne posuši trave in je ogreje. Sicer se živina prehladi in rada zboli. Sploh je pa potreba polagoma preiti k krmljenju v hlevu.

Nečista voda ni za napajanje. Če daješ živini nečisto sprideno vodo, jo grize v vampu in dobi drisko, ali pa dobi še kako drugo bolezen. Krave, ki pijejo sprideno vodo, imajo manje mleka in je večkrat sprideno.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

V duhu nahajamo se še vedno na postaji Rakek. L. 1884. na kresni dan kmalu po polnoči dospel sem bil vdrugič od Ljubljane do le sem, in tu čakal prvega svita jutranje zore. Tudi spomini na takrat ostanejo v moji duši neizbrisljivi, toraj so se mi stavili pred oči tudi to noč. Naj omenim kaj malega še o njih. Namenjen sem bil takrat na Bloke. Da bi pa v tej priliki te kraje še bolj natanko spoznal, dogovorila sva se bila z preblago dušo, † č. g. laščanskim župnikom M. F., da se snideva zjutraj okoli 6. ure na Bloški Polici, odkodar hočeva skupaj romati na Križno goro, kjer naj bi on tudi maševal. Od tega božje-potnega kraja sem še kot otrok mnogokrat čul pripovedovati, bival je ondi mnogo let tudi moj dober znanec č. g. J. B. (Križnogorski) kot nasamni duhovnik starotrške fare.

Zelo zgodaj odrinil sem bil z Rakeka. Blizu Cerknice pokazala se mi je neizmerna planota svetožnanega njenega jezera. Menim, da je malokrat tako vode-bogat, kot ono leto. Ne jezeru, ampak morskemu zalivu je bil enak. V Cirknici se nisem nič mudil, da si tudi ondi nisem bil brez prijateljev. Bilo je še prezgodaj. Lego ima ona prav prijetno, ker je pozidana na zmernej višavi. Fara je sloveča, stara. Njeni početek se šteje v l. 1261. O Valvazorjevem času je štela 29 podružnih cerkva. Tudi v Grahovem se nisem nič mudil; pogrešal pa sem ves pot človeka, ki bi poznal te kraje, zlasti gorôvje, da mi bi kaj o tem tolmačil. Le Križna gora kazala se mi je pred mano s prijazno cerkvijo na vrhu. Ko dospem na Bloško Polico, in vprašam v krčmi po svojem prijatelju, reklo se mi je: „že precej dolgo je, kar se je peljal, tu mimo proti Ložu“. Nekako neprijetno sem bil iznenaden s tem nepričakovanim poročilom. Kaj čem zdaj, si mislim. Saj sem mu vendar natančno pisal svoj namen. Ako se je pa peljal proti Ložu, gotovo ne pride na Križno goro. Mene pa je, ker sem bil že v njenem podnožji, vendar le mikalo podati se gori. Vprašal sem za bližnji pot, a popisovali so ga mi tako zmedeno, da sem vedel, ako se sam gori podam, ni gotovo, da bi dosegel svoj namen. Vem namreč iz večkratne skušnje le predobro, kaj so gôzde stéze v tujini. Rad si bil najel kažipota, pa, — čudno! — in skoraj neverjetno! — v vsej vasi ga ni bilo najti, in celo proti plačilu ne. Mladih ni bilo doma; odšli so bili zarad sopraznika k nekej podružnici k sv. maši, starejši pa in domači varhi so se izgovar-

jali, da morajo krmiti živino. Prav z težavo in na lepo prošnjo se je poslednjič voljala neka ženska, da me hoče spremiti na goro. A hodila sva tako naglo, kakor da nama gorí za petami. Dokler je imela Križna gora svojega lastnega g. duhovnika, je utegnila biti pot od Bloške Police gori dobra; a ker romarski kraj pogreša že dolgo te stalne dobrote, so bile pota in steze tako zaraščene z grmičjem in preprežene s protjem, da je bilo komaj komaj za pririti skozi. Še divjačina mora imeti svoj trud, ako išče v teh goščah zavetja. Bog ve, kam se bi bil zgubil brez voditeljice. Poslednjič pripravkava na vrh. Božjepotni kraj najdel sem dokaj bolj prijeten in prijazen, kakor sem si ga domišljeval. Mislil sem, da je gora skalovita, svet pust, a najdel sem ravno nasprotno. Razun južne strani je gora gosto zaraščena. Cerkev in župnišče videl sem v prav dobrem stanu, razgled na Lož in Stari trg proti jugovshodu prav mičen, (zelo enako kakor raz gore Sv. Jošta na Šmartin poleg Kranja in okolico). — Na severno stran pa se je v dolini razlivalo cirknisko jezero skoraj morju podobno, in površje je nepokojno migljalo v milijardih od zjutranjega solnca zlatenih valčkov. Ni se mi bilo skoraj moč po eni strani nagledati lepote tega naravskega čudeža; po drugi strani pa sem si mislil: Ubogi ljudje, kaj bo letos z njih poljskim pridelkom, ko ga še o tem času (o Kresu) zagrinjajo in zalivajo tolike vodene sile! —

Prijaznemu mežnarju sem pravil, kako sva se z mojim predragim prijateljem glede romanja na Križno goro menda napak razumela, in prosil sem ga, naj mi vsaj cerkev odpre, da bom opravil sam za se kratko pobožnost. Svetišče sicer ni veliko, a jako prijazno in snažno ogleštano. Kar me je pa še posebno veselilo v njem, je bil spomin na mojega dobrega prijatelja in znanca še iz mladinskih let, slikarja in kiparja † Štefana Šubic-a, ki je okrasil cerkev s presnimi slikarijami, kar sem z velikim zanimanjem ogledoval. Že sem name-raval zapustiti mični Božji hram, kar pride mežnar noter in mi reče: „Gospod so pa vendar le prišli, in bodo maševali“. Nisem bil z lepa kakega človeka tako vesel, kakor mojega preblagega Matevža na tako daljnem in tujem kraju. Z ginljivim pritrkovanjem naznanjevali so dobrovbrani zvonovi dalječ dol v globoko Loško dolino, da se nahajajo romarji na Križni gori.

Po sveti maši sva se z prijateljem nekoliko okrepčala, ogledala si duhovsko stanovanje, odkodr je † č. g. Križnogorski marsikaki dopis odposlal „Novicam“, potem pa se podala, zatopljana v srčne pogovore, mimo kapelic sv. Križevega pota v dolino proti Staremu Trgu. Tam dol najdel sem zopet dobrega znanca iz mladostnih let, č. g. župnika B. L. (zdaj tudi že v večnosti), ki naju je oba zelo prijazno sprejel. Kar povsod rad naredim, da si pogledam kako cerkveno stavbo, storil sem tudi ondi. Starotrška farna cerkev je zelo prostorna in lepa. V njej si je tudi pokojni Štefan Šubic postavil marsikak spomin svojega uma in dlana. Fara je stara že od l. 1221. (Za časa Valvazorja je imela 24 podružnic, naše dni pa 21